

Sysmän kunta, rakennusvalvonta

kirjaamo@sysma.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 8.3.2022

Asia: Sysmä, Ruokorannantie 3 puistomuuntamo

Insplan Oy on hakenut vähäistä poikkeamaa puistomuuntamon sijoittamiseksi osoitteeseen Ruokorannantie 3, Elenian toteuttamaan maakaapelointihankkeeseen liittyen. Kaapelointihanke kokonaisuudessaan välillä Vanhakartanontie - Rahkasuontie on jo ollut lausunnoilla, ja alueellinen vastuumuseo on antanut siitä lausunnon 8.2.2022. Ruokorannantien puistomuuntamo oli jäänyt pois kyseisestä lausuntopyyntömateriaalista.

Muuntamo sijoittuu Virtaankosken kulttuurimaisemaan, joka on Sysmän-Hartolan viljelyseudun maisematyyppiä edustava maisema-alue. Alue on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa (2014) kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta maakunnallisesti arvokas. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen.

Standardoidut metallikuoriset muuntamot ovat maaseudun kulttuurimaisemassa vieras elementti, minkä takia niiden sovittaminen maisemaan edellyttää etenkin arvoalueilla sijoituspaikan optimointia, maisemointia ja/tai verhoilua. Sijoittamista avoimelle peltoaukiolle tulee yleisesti ottaen välttää. Joissakin tapauksessa muuntamo on syytä verhota himmeäkiiltoiseksi peittomaalatulla puuverhouksella ja väritys tulee sopeuttaa ympäristön rakennuskantaan. Alueellinen vastuumuseo on lausunnoissaan ottanut kantaa, millä sijoituspaikoilla tällaiset toimenpiteet ovat tarvittavia. Nyt kyseessä olevaan kaapelointihankkeeseen liittyen museo edellytti lausunnoissaan 8.2.2022 verhoilua kahteen muuntamoon, jotka sijoittuvat Virtaankosken ja Virtaan kartanon lähistölle. Museo pyysi lausunnoissaan toimittamaan mallikuvat hyväksyttäväkseen, jolloin selvisi, että muuntamot näille sijoituspaikoille on jo tilattu ja toimitettu maastoon. Sama koskee nyt lausunnonalla olevaa Ruokorannantien muuntamoa, joka sijoittuu peltoaukion reunaan siten näkyvälle paikalle kulttuurimaisemassa, että verhoilu olisi ollut tarpeen. Verhoiluun tai värikyseen ei kuitenkaan voi enää vaikuttaa. Ainoaksi vaihtoehdoksi jää muuntamoiden maisemoiminen puustolla tai pensaskasvillisuudella. Uusien taimien istuttaminen on tarpeen, mikäli kasvillisuus sijoituspaikan ympäriltä on laajalti poistettu kaapelointi- tai asennustöiden takia.

Alueellinen vastuumuseo edellyttää, että lausunnot hankkeista tulee pyytää riittävän ajoissa ennen muuntamoiden tilaamista, jotta mahdolliset poikkeamat standardiväriytykseen ja verhoiluun on mahdollista toteuttaa. Museo arvioi muuntamoiden sijoituspaikat tapauskohtaisesti, kun kyseessä on valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö tai -maisema-alue. Standardista poikkeavaa ratkaisua edellytetään perustelluista syistä: maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää turvaamaan myös kulttuuriperintöarvot maankäytön hankkeissa. Tämä koskee myös kaapelointihankkeita muuntamoihin.

Alueellinen vastuumuseo ottaa lausunnoissaan kantaa sekä arkeologisen kulttuuriperinnön että rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman kysymyksiin. Tässä lausunnossa käsiteltiin jälkimmäistä, mutta molempien näkökulmien riittävän aikaisen huomioon ottamisen osalta on olennaista, että lausuntopyynnöt maakaapelointihankkeista toimitetaan museolle hyvissä ajoin, sisältäen tiedot suunnitelluista kaapelien kaivuureiteistä ja mahdollisista muista maahan kajoavista toimenpiteistä sekä puistomuuntamoiden ja jakokaappien sijoituspaikoista. Alueellinen vastuumuseo antaa neuvontaa, ja museoon voi mielellään ennakoidenkin olla yhteydessä suunnitteluun liittyvissä kysymyksissä.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija	Reetta Nousiainen
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus, Elenia Oy